

ЛАУАЗЫМДЫҚ НҮСҚАУЛЫҚ

Қазақ тілі және әдебиет пәні мұғалімі: Мухатова Данара Думановна

Жанаөзен

1. Жалпы ережелер

1.1. Бұл лауазымдық нұсқаулық Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексі, ҚР Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі "Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалар лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" № 338 бұйрығы, Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі "Білім туралы" № 319 заңы, "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ жарғысы мен Ішкі еңбек тәртібі ережелері, ҚР 2019 жылғы 27.12 «Педагог мәртебесі» туралы Заңына және жергілікті нормативтік актілері, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 12 қаңтардағы «Орта білім беру ұйымдарында сынып жетекшілігі туралы ережені бекіту туралы» №18 бұйрығы, Мемлекеттік әкімшілік қызметшінің лауазымдық нұсқаулығын әзірлеу мен бекіту қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 21 қазандағы № 20 бұйрығы негізінде жасалды.

1.2. Барлық мамандықтар мұғалімі "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ директоры тарапынан кәсіподақ комитетінің уәжді пікірлерін ескере отырып қабылданады және босатылады.

1.3. Мұғалімнің кезекті еңбек демалысында және уақытша еңбекке жарамсыз жағдайда жүрген кездерінде оның міндеттері осы мамандықтағы өзге мұғалімге жүктелуі мүмкін. Мұндай жағдайда оның міндеттерін уақытша атқару "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ директорының ҚР Еңбек кодексі талаптарын сақтай отырып шығарған бұйрығы негізінде жүзеге асырылады.

1.4. Барлық мамандықтар мұғалімінің орта/жоғары педагогикалық білімі немесе тиісті мамандық бойынша жоғары кәсіби білімі мен біліктілік деңгейіне сәйкес педагогикалық жұмыс стажы болуы тиіс.

1.5. Барлық мамандықтар мұғалімі тікелей директордың орынбасарына бағынады.

1.6. Барлық мамандықтар мұғаліміне зертханашы (егер мұғалім кабинет меңгерушісі міндетін атқаратын болса) және оқушылар бағынады.

1.7. Білуге тиісті:

Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексін, Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Педагог мәртебесі туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Заңдарын, білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын және басқа да нормативтік құқықтық актілерді, педагогика мен психологияны, пәнді оқыту әдістемесін, тәрбие жұмысын, оқыту құралдарын және олардың дидактикалық мүмкіндіктерін, оқу кабинеттері мен қосалқы үй-жайларды жабдықтауға қойылатын талаптарды, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормалары, санитарлық ережелер мен нормаларды. Қазақстан Республикасының жалпыға бірдей танылған адамгершілік қағидаттары мен нормаларына негізделген Педагогикалық әдеп қағидаларын сақтау.

- пән сабағын өту, тәрбие жұмыстарының әдістемелерін;
- оқу кабинеттері мен қосалқы орын-жайларды жарактандыру мен жабдықтандыруға қойылатын талаптарды;
- оқыту құралдарын және олардың дидактикалық мүмкіндіктерін;
- білім беру ісі мен педагогика ғылымын дамытудың негізгі бағыттарын және перспективаларын;
- құқық және еңбекті ғылыми ұйымдастыру, педагогика мен психология негіздерін; мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын;
- педагогиканы, педагогикалық психологияны;

- педагогика ғылымы мен практикасының жетістіктерін;
- экономика негіздерін, еңбек туралы заңнамаларды;
- еңбек қорғау, қауіпсіздік техникасы және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын;
- санитарлық ережелер мен нормаларды.

1.8. Барлық мамандықтар мұғалімі компьютерлерді және басқа да ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, Internet желілерін тиімді пайдалана білуі тиіс.

1.9. ҚР Білім беру министрлігінің 2020 жылғы 11 мамырдағы "Педагогтерге біліктілік санаттарын беру туралы» №192 бұйрығына сәйкес мұғалім еңбекке ақы төлеу разряды бойынша біліктілікке қойылатын бірыңғай талаптарға сай болуы тиіс.

1.10. Педагогтың жұмыс уақыты мен демалыс уақыты режимі ҚР Бжғм 2020 жылғы 21 сәуірдегі №153 бұйрықпен бекітілген ережеге сәйкес анықталады.

2. Функциялары

Мұғалім қызметінің негізгі бағыттары мыналар болып табылады:

2.1. Оқушыларды жас ерекшеліктері мен берілетін пән ерекшеліктерін ескере, олардың құқықтары мен еркіндігін сақтай отырып оқыту және тәрбиелеу.

2.2. Оқушылардың әлеуметтенуіне, олардың бойында саналы түрде таңдап алған жалпы мәдениеттің қалыптасуына және кәсіби білім беру бағдарламаларын игеруіне ықпал ету.

2.3. Оқу процесінде еңбекті қорғау нормалары мен ережелерінің және қауіпсіздік техникасының сақталу режимін қамтамасыз ету.

3. Лауазымдық міндеттері

Мұғалім мынадай лауазымдық міндеттерді атқарады:

Оқытылатын пәннің ерекшелігін ескере отырып, білім алушыларды мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес және "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасының негізінде оқыту мен тәрбиелеуді жүзеге асырады,

білім алушы мен тәрбиеленуші тұлғасының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оның әлеуметтенуіне ықпал етеді, білім алушының жеке қабілеттерін анықтайды және дамытуға ықпал етеді.

Оқытудың жаңа тәсілдерін, тиімді түрлерін, әдістері мен құралдарын қолданады.

Қысқа мерзімді жоспарларды, бөлімдер мен тоқсанның суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды жасайды.

Электронды журналдарды толтырады.

Жалпыға міндетті білім беру стандарттарында көзделген оқушылар мен деңгейден төмен емес тәрбиеленушілердің пәндік нәтижелерін, отбасылық-қызметтік, тұлғалық жетістіктерін қамтамасыз етеді.

Оқу бағдарламаларын әзірлеуге және орындауға қатысады, оқу жоспары мен оқу процесінің кестесіне сәйкес олардың толық көлемде іске асырылуын қамтамасыз етеді.

Әдістемелік бірлестіктердің, әдістемелік кеңестердің, желілік қоғамдастықтардың отырыстарына қатысады.

Білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жеке қабілеттерін, қызығушылықтары мен бейімділігін зерттейді.

Арнайы (түзету) білім беру мекемелерінде оқытылатын пәннің ерекшелігін ескере отырып, дамуында ауытқуларды барынша түзетуге бағытталған білім алушыларды, тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу жөніндегі жұмысты жүзеге асырады.

Кәсіби құзыреттілікті, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілікті арттырады.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен нормаларын орындайды.

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді.

Ата-аналармен немесе оларды алмастыратын тұлғалармен ынтымақтастықты жүзеге асырады.

Жабдықты пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы талаптарын орындайды.

Білім беру процесі кезінде балалардың өмірі мен денсаулығын сақтау үшін қажетті жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

Тізбесін білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен құжаттарды толтырады.

Білім беру ұйымдарында "Құндылықтарға негізделген білім беру" тұжырымдамасын білім беру процесінде барлық нысандар, оның ішінде балалар отбасыларының қатысуымен жүзеге асырады.

Білім алушылар, тәрбиеленушілер, арасында академиялық адалдық қағидаларын, еңбекке жемқорлыққа қарсы мәдениеттің алдын алады.

Оқушыларды берілетін пән ерекшеліктерін ескере отырып оқыту және тәрбиелеу жұмыстарын жүзеге асырады, сыныптарда оқу жүктемелерін бөлуге сәйкес өзге де сабақтар мен өзге де оқу-тәрбиелік жұмыстарын жүргізеді.

Оқу жоспарына сәйкес "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ қолданатын білім беру бағдарламаларын, жеке оқыту жоспарын және сабақ кестесін жүзеге асырады, орайда оқытуын әртүрлі тәсілдерін, әдістері мен құралдарын пайдаланады.

Білім беру процесінің жүргізілу жағдайларын жақсарту және сауықтыру бағдарламаларын ұсыныстар ендіреді, сондай-ақ білім беру процесіндегі оқушылар қабілет-қарымына қарай ететін барлық кемшіліктер жөнінде кабинет меңгерушісін, басшылықты хабарда етіп тұрады.

Белгіленген тәртіпте сынып құжаттамаларын жүргізеді, "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ қабылданған жүйе бойынша оқушылардың сабаққа қатысуы және үлгірімін бақылайды, сынып журналы мен оқушы күнделігіне бағаларын қояды, әкімдер және дер кезінде аса маңызды мәліметтер беріп отырады.

Белгіленген тәртіп бойынша оқушылардың қорытынды аттестациясына қатысады.

Белгіленген тәртіп бойынша, мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес педагог қызметін орындау және бағалау маңытында келген "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ әкімшілігі өкілдерін сабаққа кіргізеді.

Сабақтарда директордың оқу-тәрбие жұмыстары жөніндегі орынбасары өкілінің қатысуы уақытша келмей қалған мұғалім орынын ауыстырады.

Жарғы мен Еңбек еңбек тәртібі ережелерін, өзге де жергілікті құқықтық актілерді орындайды.

Оқушылардың заңды құқықтары мен еркіндігін сақтайды.

Сабақ өткізу ережелері бойынша, өзінің кәсіби біліктілігін жүйелі түрде арттырып отырады, әдістемелік бірлестіктер қызметіне және "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ қабылданған өзге де әдістемелік жұмыс түрлеріне қатысады.

"Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ педагогика кенесі жұмыстарына және әкімшілігі өткізетін мәжілістерге қатысады.

Кезекшілік графигіне сәйкес сабақтар арасындағы үзілістерде, өз сабақтары басталғаннан кейін 20 минут және аяқталғаннан кейін 20 минут "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ бойынша кезекшілік етеді.

Оқушылардың үлгірімін, сабаққа қатысуы, тәртібі туралы мәселелер бойынша ата-аналармен (оларды алмастырушылармен) тұрақты түрде байланыс жасап отырады.

Мезгіл-мезгілі медициналық тексеруден өтіп тұрады.

"Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ, тұрмыста, қоғамдық орындарда мектептің қоғамдағы өз орнына лайық этикалық нормаларды сақтайды.

- Кабинет меңгерушісі міндеттерін атқарған жағдайда:
- кабинетке бекітілген зертханашы жұмысын басқарады;
  - кабинетті мақсатты түрде пайдаланылуын бақылайды;
  - кабинеттің жабдықтармен, приборлармен және басқа да мүліктермен толық және сақталуын ұйымдастырады. Бір жолғы құжаттар бойынша материалдық құндылықтарды (жабдықтармен) сақтауға қауіпсіздік, жауапкершілігіне алады, өз есебінде тұрған мүліктердің сақталуын қамтамасыз етеді, белгіленген тәртіп бойынша кабинет мүліктерін сақталуына (инвентаризация жүзеге асыруға) және есептен шығаруға қатысады;
  - Өз пәні бойынша еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқауларды әзірлейді және оқыта қарайды (кем дегенде 5 жылда 1 рет), оларды "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ директорына бекітуге ұсынады;
  - оқу кабинетінің өрт қауіпсіздігіне арналған мүліктермен, қорғаныстың мәселелерін және жеке құралдарымен, сондай-ақ тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін орындау көрнекі үлгімен таныстырылуын қадағалайды;
  - оқушыларға еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша өзге педагогикалық жөн-жоба беруді бағын өткізеді немесе ұйымдастырады, оны міндетті түрде сынып журналына немесе белгіленген үлгідегі журналға тіркейді;
  - "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ оқушылары мен қызметкерлерінің

өмірі мен денсаулығына қауіп тудыратын жағдайлармен байланысты сабақтардың оқу жол бермейді, бұл туралы директордың оқу-тәрбие жұмыстары жөніндегі орнату бұйрығына мәлімдейді;

• еңбек қорғау жөніндегі келісімге қосу мақсатында еңбек пен оқу жағдайларын жақсартуға байланысты ұсыныстар ендіреді.

2. Педагог білім беру процесін саяси үгіттеу, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің діни немесе өзге де сенім-нанымдарды қабылдауға не олардан бас тартуға мәжбүр етпей, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық немесе діни алауыздықты қоздыру, әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық немесе тілдік тиесілік белгісі, дінге көзқарасы бойынша азаматтардың еркіндігін астамшылығын не кемшіндігін насихаттайтын, оның ішінде білім алушыларға Қазақстан Республикасының ұлттары мен ұлыстарының тарихи, ұлттық, діни және мәдениеті туралы анық емес мәліметтерді хабарлау арқылы үгіттеу үшін, сондай-ақ білім алушыларға Қазақстан Республикасының Конституциясына және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін әрекеттерге итермелеу үшін пайдалануға құқылы емес.

4. Құқықтары:

Мұғалім мыналарға құқылы:

1. Кәсіптік қызметін жүзеге асыру кезінде педагогтің:

1) тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын сақталған кезде кәсіптік қызметті ұйымдастырудың тәсілдері мен нысандарын еркін таңдауға;

2) лауазымды адамдар және басқа да тұлғалар тарапынан заңсыз араласудан жақсы қорғалуға;

3) білім алушылар, тәрбиеленушілер және олардың ата-анасы немесе өзге де өкілдері тарапынан кәсібіне құрметпен қаралуына және тиісінше мінез-құлық көрсетуіне;

4) кәсіптік қызметін жүзеге асыру үшін ұйымдастырушылық және материалдық қамтамасыз етілуіне және қажетті жағдайлардың жасалуына;

5) ғылыми, зерттеу, шығармашылық, эксперименттік қызметті жүзеге асыруға, практикаға жаңа әдістемелер мен технологияларды енгізуге;

6) тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын сақталған кезде шығармашылық бастамаға, оқыту мен тәрбиелеудің бағдарламалары мен әдістерін әзірлеуге және қолдануға, оқыту мен тәрбиелеудің неғұрлым жетілдірілген әдістерін дамытуға және таратуға;

7) білім беру бағдарламасына сәйкес оқыту мен тәрбиелеудің оқу құралдарын және өзге де құралдарын таңдауға;

8) білім беру бағдарламаларын, оқу жоспарларын, білім беру қызметінің оқу құралдарын және өзге де құрауыштарын, сондай-ақ оқулықтарды, оқу-әдістемелік құралдарды мен оқу құралдарын әзірлеуге қатысуға;

9) жұмыс орны бойынша сайланбалы лауазымға сайлануға және оны атқаруға;

10) білім беру сапасын жетілдіруге бағытталған, оның ішінде білім беру қызметіне қатысты мәселелерді талқылауға қатысуға;

11) білім беру ұйымын басқарудың алқалы органдарының жұмысына қатысуға;

12) бес жылда бір реттен сиретпей біліктілігін арттыруға;

13) үздіксіз кәсіптік дамуға және біліктілікті арттыру нысандарын таңдауға;

14) біліктілік санатының мерзімінен бұрын берілуіне;

15) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіптен және кезеңдерден тыс кезінде қызметке;

16) кәсіптік қызметіндегі табыстары үшін көтермеленуге;

17) өзіне қатысты қабылданатын ұйым басшысының актілеріне, әрекеттегі шешімдеріне жоғары тұрған лауазымды адамдарға немесе сотқа шағым жасауға;

18) білім алушылар, тәрбиеленушілер және олардың ата-анасы немесе өзге де өкілдері тарапынан ар-намысы мен қадір-қасиетіне құрмет көрсетілуіне құқылы;

21) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де құқықтары бар.

2. Педагогтің осы баптың 1-тармағында көзделген құқықтарын жүзеге асыру үшін адамдардың құқықтары мен бостандықтарын бұзбауға тиіс.

3. Мемлекеттік білім беру ұйымдарында кәсіптік қызметін жүзеге асыру үшін педагогтердің айлық жалақысын есептеу үшін бір аптаға нормативтік оқу жүктемесіне 16 сағат – орта білім беру ұйымдары үшін;

сабақтан тыс спорт сабақтарын жүргізу үшін – базалық лауазымдық айлықақысының жүз пайызы мөлшерінде қосымша ақы белгіленеді.

5. Жауапкершілігі

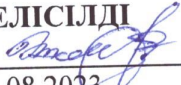
- 5.1. ҚР заңнамаларында белгіленген тәртіп бойынша мұғалім мынаған жауап береді:
- оқу жоспары мен оқу процесі графигіне сәйкес білім беру бағдарламаларының толық көлемде орындалуына;
  - білім беру процесі кезінде оқушылардың өмірі мен денсаулығына;
  - оқушылардың құқықтары мен еркіндігінің бұзылмауына.
- 5.2. Жарғы мен Ішкі еңбек тәртібі ережелерін, "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ директорының заңды өкімдерін, өзге де жергілікті нормативтік актілерді, осы нұсқаулықта белгіленген лауазымдық міндеттерді дәлелсіз себептермен орындамағаны немесе тиісті дәрежеде орындамағаны үшін мұғалім еңбек заңнамаларында белгіленген ретпен тәртіптік жауапкершілікке тартылады.
- 5.3. Оқушының жеке басына тәрбиенің күштеу және (немесе) психикалық қысым жасау әдісін бір рет те болса қолданғаны үшін, сондай-ақ тіпті басқа да бейморальдық әрекеттері үшін мұғалім ҚР еңбек заңнамаларына сәйкес қызметінен босатылуы мүмкін.
- Мұндай әрекеттер үшін жұмыстан босату тәртіптік жауапкершілік шарасы болып табылмайды.
- 5.4. Өз лауазымдық қызметін атқару (атқармау) кезінде мекемеге келтірген залалы немесе оқу процесіне қатысушыларға тигізген зияны үшін мұғалім еңбек және (немесе) азаматтық заңнамаларда белгіленген көлем шегінде материалдық жауапкершілікке тартылады.

6. Лауазымы бойынша өзара қарым-қатынас, байланыс

Мұғалім:

- 6.1. Оқу сабақтары кестесіне, жалпымектептік міндетті де жоспарлы шараларға қатысу мен нормасы белгіленбеген міндетті қызметті (дәптер тексеру, сабақтарға даярлану және т. б.) атқару жөніндегі өз жеке жоспарына сәйкес, бекітілген оқу жүктемелері көлемін орындау режимі бойынша жұмыс істейді.
- 6.2. Кезекті еңбек демалысына сәйкес келмейтін каникул кезінде мектеп әкімшілігі тарапынан каникул басталғанға дейінгі оқу жүктемелерінен аспайтын көлемде педагогикалық, әдістемелік немесе ұйымдық жұмыстарға тартылады. Каникулдағы мұғалім жұмысының графигі мектеп директоры бұйрығымен бекітіледі.
- 6.3. Белгіленген тәртіпке сәйкес уақытша келмей қалған мұғалімнің орынын сағат бойынша және тариф бойынша (орын ауыстыру мерзіміне сәйкес) ақы төлеу шартымен ауыстырады.
- 6.4. Уақытша келмей қалған өзімен мамандығы бірдей мұғалімдерді немесе сыныптағы мұның пәні бойынша сабақ беруде оқу жоспарынан қалып келе жатқан мұғалімдерді алмастырады.
- 6.5. "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ әкімшілігінен нормативтік-құқықтық және ұйымдық-әдістемелік сипаттағы материалдарды алады, тиісті құжаттармен қол қоя отырып танысады.
- 6.6. "Кенжебек Шәкенов атындағы орта мектебі" КММ әкімшілігімен және педагог қызметкерлерімен өз құзыретіне енетін мәселелер бойынша жүйелі түрде ақпарат алмасып отырады.

КЕЛІСІЛДІ

31.08.2023

Лауазымдық нұсқаулықпен таныстым:

31.08.2023